

A. 30.
18. 18. 18.

KOENIG VON SACHSEN
AN DER UNIVERSITÄT
LEIPZIG
BIBLIOTHEK
EPISTOLA
SANTISSIMO PATRI
MONACHI CARME
LITIS
VULGO CREDITA
AUCTORITATE
D. JOHANNIS
BINE EPISTOLAE AD ALTIORUM
DE QUORUM LIBRIS OLIVICENSIS
DE TOTO SCIENTIA
BIBLIOTHECAE
UNIVERSITATIS
LEIPZIGENSIS

JOANNIS PHILIPPI BREYNIJ,

M. D. ACADEM. IMPERIAL. NAT. CURIOS.
ET SOCIET. REG. LOND. SODALIS,

HISTORIA NATURALIS
**COCCI RADICUM
TINCTORII,**

*QUOD POLONICUM VULGO
AUDIT;*

PRÆMISSIS QVIBUSDAM COCCUM
IN GENERE ET IN SPECIE COCCUM EX ILICE,
QVOD GRANA KERMES ET ALTERUM AMERICA-
NUM, QVOD COCHINILLA HISPANIS
DICITUR SPECTANTIBUS.

CUM FIGURIS COLORIBUS NATIVIS PICTIS.

GEDANI,

SUMTIBUS AUCTORIS.

PROSTANT APUD CORNELIUM A BEUGHEM.
M DCC XXXI.

Multum egerunt, qvi ante nos fuerunt,
fed non peregerunt. — — Multum adhuc
reftat operis, multumqve reftabit : nec ulli
nato pōft mille ſæcula, præcludetur occasio,
aliquid adhuc adjiciendi.

L. *Annæus Seneca Epift. LXIV.*

PER - ILLUSTRUM VIRO
HANS SLOANE
BARONETTO

REGIÆ MAJESTAT. BRITANNICÆ
ARCHIATRORUM COMITI
SOCIETATIS REGIÆ

ET
COLLEGII MEDICORUM

QVÆ LONDINI FLORENT

PRÆSIDI GRAVISSIMO

&c.

MÆCENATISUO ET FAUTORI

NESTOREOS ANNOS ET FELICITATEM
PERENNEM

JOANNES PHILIPPUS BREYNIUS.

Praesentem Cocci Radicum Tin-
ctorii Historiam *Dissertationi*
meae ad prelum jam fere paratae de
Conchyliis, sive Testaceis Polythalami-
is coronidis loco annexere & Per-Il-
lustri Nomini Tuo, MÆCENAS
OPTIME inscribere primo decre-
veram; ut publicum aliquod Pietatis
meae & gratæ mentis erga Te exstaret
Monumentum. Cum vero postmodum
dictæ

*dictæ Dissertationi, cui Tuo & Illu-
strissimæ Societatis Regiæ jussi: cogi-
tationes meas de Methodo Testacea
Animalia in Classes & Ordines secun-
dum Naturæ ductum magis, ut reor
convenientem, quam hactenus factum,
redigendi, præmittere & limato Vestro
Judicio submittere ausus sum, ob ma-
teriæ affinitatem Schediasma de Echi-
nis marinis nova methodo in certa ge-
nera distribuendis, cum Tabulis aliquot
æneis hoc argumentum illustrantibus,
subjungere in animum induxi; Ta-
bule vero artificis exteri manu scal-
pendæ quandam me invito Opusculi
mei publicationi injiciunt remoram.*

X 3

Non

*Non inconsultum Tibique ingratum
fore confido, si hanc quæ agmen clau-
dere debuerat Commentatiunculam,
mutato consilio nunc præmittam, &
Tibi, Vir Summe, materiae novitate
& dignitate ductus offeram; quæ pro
Candore Tuo & Humanitate utere,
donec quod brevi, DEO volente, fu-
turum spero, promissa se Tibi sistet Dis-
sertatio. Vale Splendidissimum Lit-
terati Orbis Decus Tuoque me Favo-
re & Amicitia ulterius dignari desine
nunquam. Dabam Gedani e Museo
A. R. S. MDCCXXXI. ipsis Calendis
Maji.*

BENE-

BENEVOLO LECTORI.

S.

PAUCA esse, quæ scimus in Rerum Naturalium Historia, B. L. habita ratione eorum, quæ nos fugiunt, facile concedet, quicumque scripta Auctorum de hoc themate tractantium sobrie excusserit ipsamque Naturam in suis Regnis aliquantulum penitus intropexerit; immo deprehendet multa, quæ pro veris nobis traduntur & pro certis obtruduntur, ea non esse, sed dubia sæpe & haud raro plane falsa. Exemplo nobis jam sit Insectorum Historia.

Hæc

Hæc animalia, mole licet ceteris, quæ perfectiora vulgo, sed minus recte, dicuntur, multum cedant; illa tamen multiplici varietate & inimitabili artificio, Gloriam Creatoris sui, muta quamvis fere, deprædicatoria, Deumque Maximum in minimis ad stuporem usque sæpe demonstrantia, longe superant. Quibus si præclaram utilitatem, quam multa ex iis Humano Geni in communi vita præbent addamus, quis non videt, eorum sedulam inquisitionem vanitatis, vel curiositatis non tantum non arguendam, sed magnis potius laudibus extollendam, omnibusque modis excolendam esse. Non eqvidem inficias ire possumus, plurimos Excellentes Viros, recentioribus imprimis temporibus, in hac arena desudasse, nobisque de iis non contemnenda reliquisse monu-

monumenta. Quis enim *Moufeti*, *Aldrovandi*, *Swammerdamii*, *Malpighii*, *Goedartii*, *Rhedii*, *Raji*, *Listeri*, ceterorumque quibus præfertim ex recentissimis *Vallisnerius* oculatissimus generationis & metamorphoseos Insectorum indagator, *Meriana* vero & *Albinus* figurarum elegantia inprimis laudandi addantur, merita non novit & præclara scripta. Interim tamen certum est, multum adhuc abesse, ut ex omnibus iis Historia Insectorum condi possit universalis, non dicam omnibus numeris absoluta, quod nunquam fiet, cum nihil sub sole perfectum sit; sed quæ Philosopho aliquo modo tantum satisfacere queat. Nimirum laudatorum Virorum Volumina fedulo prius excutienda, vera ubique a falsis fecerenda, innumeræ Insectorum species ad-

)(

huc

huc conqvirendæ, examinandæ, describendæ, eorumqve generationes, metamorphoses, actiones & usus, oculo tam nudo, quam armato, diligenter observanda, litterisque mandanda, quam Insecta ad certa genera & in facilem & naturalem methodum reduci, sicqve universalis eorum & accurata, in DEI Omnipotentis Gloriam & Generis Humani usum, componi possit Historia. Hæc ratio nuperrime *Doctissimum Joannem Leonardum Frischium* movit, ut Insecta in Germania oriunda diligenter colligere & observare atqve accuratius, quam hæctenus factum fuit, describere eaqve Publico non invidere coeperit. Nec dubium est, si ita pergat laudatus Vir, ejusqve exemplo plures incitati, simile quid in suis quisqve regionibus præstent, quin hæc collecta-

nea

nea aliquando, una cum iis, quæ in *Com-
mentariis Academiae Regiæ Scientiarum Parisien-
sis & Transactionibus Philosophicis Anglicanis, ut
& Ephemeridibus Academiae Naturæ Curioso-
rum Germaniæ & Tb. Bartholini Actis Hassni-
ensibus* de hac materia reperiuntur, ad Hi-
storiam, quam jam jam innui, multum con-
ferre possint: *alius alio enim plura invenire
potest, nemo omnia;* ut recte dixit *Lemosius in
Judic. Opp. Hippocrat. in Proæmio.* Ut vero &
ego symbolam aliquam, tenuem licet, ad
hunc scopum attingendum adferam, Inse-
ctum selegi, quod tam ratione metamor-
phoseos, quæ plane singularis est, quam
utilitatis, quæ ex eo redundare posset, at-
tentionem non minus, quam inquisitionem
& descriptionem meretur. Est vero illud
*Coccum, quod in radicibus Polygoni, humilis nec
ullius*

ullius alias fere usus herbulæ reperitur, &
Coccus, sive *Cocum Polonicum*, salutari solet,
cujus ex diligenti observatione succinctam
Historiam in lucem edere hic constitui;
plura in posterum si hæc Tibi non ingrata
fuerint de usu ejus Medico & Tinctorio
additurus. Tu interim L. B. pagellas hæc
pervolve & MAXIMI NUMINIS etiam
in Minimis adorandam mecum mirare Sa-
pientiam. Vale.

HISTO-

HISTORIA NATURALIS
COCCI TINCTORII
RADICUM,
QVOD POLONICUM VULGO
AUDIT.

COCCUS, sive COCCUM vocabulum est
origine Græcum, Latinis in genere Gra-
num denotans; specialius vero & per ex-
cellentiam Coccum Plinio (a) audit
Granum ex Illice collectum, cujus apud
antiquos in tingendo colore, qui inde
coccineus dictus, usus erat percelebris.

Hodierna die Cocci sive Grani tinctorii species numeran-
tur tres: videlicet I. Coccum ex Illice, II. Coccum America-
num, sive Cochinilla & III. Coccum radicum, sive Polonicum.

A

Forte

(a) Hist. Nat. L. XVI, C. 8. item L. IX, C. 42. item L. XXIV. C. 4. & L.
XXII. C. 2.

Forte non incongrue addi his posset quarto loco Coccum ex Gummi Lacca; cum vero manca adhuc hujus insecti sit descriptio, illud differimus, donec plenior & accuratior com-
paruerit. (b)

I. Itaque COCCUS, five COCCUM ex Illice, Theophrasto (c), Dioscoridi (d), & Plinio jam notum & Arabibus Kirmiz, five Kermes, & Alkermes (e) dictum, est Granum tinctorium, quod in Illice aculeata cocci glandifera, C. Bauhin: (f) cortici ramulorum, rarissime ipsis foliis adhærens, figura sphaericum, pisi majoris magnitudine, olim in Asia, Galatia ubi optimum, Africa, Hispania, Lusitania & Gallia (g); hodie in Gallo-Provincia & Lingvadocia imprimis, ut & in Hispania meridionali & Lusitania reperitur, cujus in tingendo colore, qui hinc Coccineus appellatus, & Chermesino (*) non tantum, sed & in Medicina jam olim usus innotuit.

Hic frutex, Dioscoridi (h) κέκκος βαφικὴ i. e. Coccus tinctoria in feminino genere audit; Cujus egregiam iconem, cum julis & glandibus ipsisque adhærentibus Coccis ac vermiculis
ex

-
- (b) De hoc Vid. Godofredi junioris Observationem dans les Memoires de l'Academie des Sciences de l'Ann. 1714. p. 121. & seqq.
(c) Hist. Plantar. L. III. C. 16.
(d) Libr. IV. c. 48.
(e) Vid. Bocharti Hierozoicon L. IV. c. 27. p. 624. & seqq. ubi Clarissimus Auctor plurima de Cocco ex Sacris Litteris, Auctoribusque profanis Græcis, Latinis & Arabibus notatu dignissima congestit.
(f) Pinac. Theatri Botanici p. 425.
(g) Teste Plinio locis cit.
(*) Chermesinus color, Gallis cramoisi mutuatur ab Arabum Kermizi, quod derivatur a Kermes, quod Vermiculum denotat; Vid. Bochart. loc. cit.
(h) Libr. IV. C. 48.

ex iis prodeuntibus, videre licet apud Nissolium, *dans les Mémoires de l'Académie des Sciences de l'ann. 1714.* ad calcem, ut & apud Garidellum in *Historia Plantarum Gallo-Provinciae* (i).

De Cocco ipso ejusque generatione & collectione præter Quinquernam de laudibus Gallo-Provinciae, Caroli Clusii rariorum Plantarum Historia & P. Belonii Observaciones evolvi merentur; ut & qui omnia ex citatis auctoribus huc facientia & plura ex aliis congeffit Joannes Bodæus a Stapel in Theophrastum (k) & Joannis Cypriani Continuatio Histor. animalium (l); ex recentioribus vero Nissolius (m), Comes Aloysius Ferdinandus Marfillius (n), Hyacinthus Cestonus (o) & omnium recentissimus Petrus Garidellus (p).

Hic nimirum Cocci generationem ex diligenti & repetita Emerici & propria observatione in Gallo-Provincia, insecto, five vermiculo cuidam per minuto, hexapodi, non alato adscribit, quod se cortici ramorum certæ speciei llicis, quæ coccifera hinc audit, primo vere affigit, ibidemque immotum hærens nutritur & pedetentim incrementum capit, figuramque Cocci sphaericam & cavitatem acquirit interne aliquot millenis minutissimis ovulis oblongis repletam, ex quibus temporis tractu, minuti prodeunt vermiculi prioribus plane similes, qui hinc inde vagantes, insequente vere llicis se prædictæ ramulis,

A 2

ut

-
- (i) *Histoire des Plantes, qui naissent en Provence* p. 246. & seqq.
 (k) P. 236. & seqq. Multa quoque critica de Cocco tinctorio habet Cl. Salmasius in Exercitat. Plinianis p. 212. & alibi passim; nec non in Homonymis Hyles latricæ p. 92. & seqq.
 (l) Part. III. C. 8. §. 37. & seqq.
 (m) *Memoires de l'Academ. des Sciences de l'ann. 1714.* ad calcem.
 (n) *Annotationi interno alla Grana de' Tintori, detta Kermes.*
 (o) *Istoria della Grana del Kermes, dal Sig. Diacinto Cestoni.*
 (p) Loc. cit.

ut illi, applicant & in nova Cocca abeunt; sine ulla alia metamorphosi in multis alias Insectis obvia &, ut putat, sine ulla flexus differentia.

Ceterum idem Auctor observat ex iisdem Coccis parvulas sæpe prodire muscas, ex aureliis scilicet in pulpa Coccozum hærentibus natas. Qvas aurelias suam ovis depositis ibidem ab ejusmodi muscis parentibus, Vesparum ichneumonum more, originem debere, nullus dubito, licet a Nissolio æque ac Garidello locis citatis generatio earum modo aliquantulum diverso statuatur.

Cum hac Garidelli de generatione Coccozum nimirum sententia facile conciliari possunt, quæ paucis ante ipsum annis de Cocco hoc ex *avvolvia*, in loco natali tradidit Nissolius (q). Immo eandem confirmant, quæ eodem quo Garidellus anno, iterata experientia & longa observatione edoctus annotavit Hyacinthus Cestonius (r) de Cocco quodam in Illicibus pumillis Liburnensis territorii nascente, a vero Cocco tinctorio colore tantum tum Cocci, tum vermiculorum diverso; qui tandem concludit: Coccum æque ac insectum illud, quod *Cimice degli Agrumi* Italis, vulgo Cimicis Aurantiorum (*) titulo innotuit, esse Zoophyllum, sive ut auctor explicat, animal androgynum, quod

(q) Loc. cit.

(r) L. cit. p. 168. & seq.

(*) Hujus Insecti, etiam jam in terris Septentrioni vicinis, imprimis Hesperidum Plantarumque exoticarum Cultoribus satis noti, Generationem vid. apud Cestonium lib. cit. p. 165. & seq. quæ aliquantulum differt ab ea, quam D. de la Hire & Sedileau *dans les Memoires de Mathematique & de Physique, de l'Academie Royale des Sciences de l'Ann. 1692. a Paris* p. 8. & seqq. observasse testantur. Cestonius hoc insectum sexu differre, aut copula jungi observare non potuit, adeoque pro Androgyno habet; De la Hire & Sedileau, sexu diversum esse conjectantur, non probant.

quod plurimarum Plantarum instar, sine differentia sexus, ova a se ipso edit, fecundata; prouti quoque de Ostreis, Mytilis, Echinis, Stellis marinis, similibusque hodie a Naturâ scrutatoribus statuitur.

Huic quidem Illustriss. Comitis Marfillii (s) observatio e diametro contraria esse videtur; siquidem, ut ipse observasse putat, Coccum oritur gallæ instar ex depositis ante autumnum a musca sui generis ovis in cortice llicis aculei beneficio læso, ex quibus subsequente vere plenam maturitatem adeptis, excluduntur vermiculi hexopodes non alati, qui tandem in parvas abeunt muscas & sic porro.

Fateor quidem Garidelli & Cestoni sententiam initio præ Marfilliana mihi magis visam fuisse paradoxam; sed ubi omni deposito præjudicio & a partium studio alienus rem examinavi accuratius, a priorum partibus potius stare decrevi. Idq; eo magis; quia Garidellus & Cestonus in suis observationibus summa *angustia* institutis conveniunt, consentiente etiam Nissolio; qui omnes suas observationes, quæ facile cum iis quæ omnium primus Quinquernus de Cocci generatione tradidit, annotante etiam Vallisnerio (t), conciliari possunt, circa Coccum in locis natalibus, non una, sed repetitis instituerunt vicibus, adhibitis in subsidium bonæ notæ microscopiis, cum Illustriss. Comes suas tantum, ut hospes; prope Marfilliam festinanter & plausibili sua sententia forsân inbutus conderit. Quod iudicium ne vitio mihi vertat laudatus Comes, cujus summa merita in Republ. Litteraria & novi & veneror, vetat Summi hujus Viri Candor, utpote cui nil magis, quam veritas cordi est; cum adhuc confirmetur analogia cum Cocco Americano & altero radicum, ut ex sequentibus patebit.

A 3

Et

(s) L. cit. p. 59. & seqq.

(t) Opere diverse del Sig. Antonio Vallisneri p. 162.

Et hoc Coccum est, ut alias, quarum apud antiquos obscura hinc inde reperitur mentio, nunc taceam species, quo usi fuerunt veteres, tam in Arte Medica, quam in primis tinctoria; donec a Christophoro Columbo & Americo Vesputio detecto Novo Orbe, e nova Hispania s. Mexiicano Regno circa initium sæculi XVI. in Europam deferri cæpit nova Cocci species.

II. COCHENILLA Hispanis, i. e. parvum granum, quod Latine recentioribus Coccinella, Cochinella, sive Cochinilla redditur, nec male, me iudice, COCCUM AMERICANUM salutare potest. Cujus postquam Europæi in tingendo experti sunt præstantiam, Coccum ex Illice sensim sensimque neglexerunt & ad Pharmacopolarum Officinas potius, in primis pro celebratæ adeo Confectionis Alkermes præparatione amandarunt, in ejus locum Coccinellam substituentes, quæ utpote merx multum desiderata magnique æstimata, maxima cura culta fuit & collecta, inque Europam quotannis majori copia delata. Hujus usus in hodiernum usque diem continuavit adeo, ut in tingendo coccineo & purpureo colore omnem fere absolvat paginam & inter primarias merces, quæ ex America in Europam, ab Hispanis potissimum transferuntur, numeretur.

Hoc autem non granum Vegetabile esse, ut somniantur nonnulli, quos inter etiam Pomettus (u) est, relatione, ut videtur, fabulosa seductus; sed verissimum insectum, ex foliis Opuntiaë cujusdam (quæ Perillustri SLOANE in vere Magnifico, quod *The Natural History of Jamaica* appellatur Opere (w) *Opuntia maxima; folio oblongo rotundo, majore, spinulis obtusis, mollibus & innocentibus obsito; flore striis rubris variegato*

(u) *Histoire generale des Drogues* L. I. p. 33.

(w) Vol. II. p. 152.

gato, audit; cujus figuram, una cum modo colendi & colligendi Coccinellam videre licet in jam jam laudati Operis Volumine II. Tab. VIII. & IX.) Mexiocanis *Nopal* & *Tuna* dictæ collectum & exsiccatum, abunde probatur a Clarissimo Godofredo juniore (x). Et nuperrime quoque a Melchiore de Ruuscher *dans son Histoire Naturelle de Cochénille, justifié par des documens authentiques*, huic quam plurimis authenticis testimoniis & documentis ex ipsa Coccinellæ patria magno molimine petitis, lux ingens affunditur, ubi simul lectu dignissima de Insecti hujus Natura, cultura & generatione afferuntur; ex quibus colligi potest, id ipsum ad eundem illum Insectorum ordinem pertinere cum Cocco Illicis & Cimice Aurantiorum vulgo dicto, adeoque nullam aliam subire Metamorphosin, præterquam quod ipse Vermiculus quieti redditus, sibi ipsi quasi pro fovendis & excludendis ovulis fiat nidus.

Hæc præmissis ad III. COCCI speciem accedo, quæ a quibusdam auctoribus inprimis neotericis ad radices nonnullarum plantarum reperiri traditur, cujusque in tingendo usus pariter multum commendatur: Hoc ipsum est, quod a quibusdam Auctoribus COCCUS POLONICUS sive *Coccum Polonicum*, in Polonia quia, terrisque adjacentibus inprimis copiose invenitur, Polonis *Karmazynowe Ziarka*, sive *Czerwiec* dicitur, (y) a me verò COCCUM RADICUM ad differentiam binorum antecedentium, salutatur.

Quod vero hoc Coccum ordine tertium faciam, non ideo fit, quod post Americanum demum innotuerit, sed quod minus cognitum, minusque ceteris in usu sit. Nam si antiquitatem spectemus, ea longe Coccum Americanum superabit; inprimis si perpendamus, quæ de Cocci hujus antiquitate

(x) Memoires de l'Acad. des Sciences, l'Ann. 1714. p. 137. & seqq.

(y) Rzaczynski Histor. Nat. Polon. p. 95.

te habet Joannes Leonardus Frischius : (z) quibus probat, jam ante mille fere annos id Monasteriis in Germania nomine *Vermiculi*, Vernacula *Würmlein*, notum & singulis Annis tributi loco a subditis offerri iisdem solitum fuisse.

Circa initium sæculi XVI. vero post renatas expulsa Barbarie litteras, varii Auctores : ut Janus Cornarius (a), Jul. Cæsar Scaliger (b) & plures alii Cocci s. Kermes e radicibus collecti fecerunt mentionem ; sed ratione Plantæ, ex qua ? multum variant : dum Cornarius illud plantæ, quæ similis Plan-

(z) Beschreibung von allerley Insecten in Teutschland, fünfter Theil. p. 10. & seq.

(a) Janus Cornarius in Dioscoridem ; L. IV. C. XXXIX. qui prodiit A. 1557. de Cocco nostro sequentia habet : *Historie gratia id, quod ab Amico quodam peregrinationis admodum studioso & mihi aliquando in illa socio, audivi, adscribam. Nascitur, inquit in Sarmatia ad Russiam spectante, in Podolia appellata regione, herba similis Plantagini, quæ Arnoglossum appellatur. Ad hujus radicem granum unum adnascitur, vulgo istie Schirbis, voce ex Kermes, ut puto, corrupta, appellatum, quo ad finem Maji & Junii principium per quatuor hebdomadas collecto, antequam in vermem, alas postea acquirentem abeat, serici & alii panni insciuntur eo colore, quem nostri Scharlach & Karmesin vocant. Ubi colligitur hoc granum, quinta pars talenti, quod nos contenarium dicimus, quinque aut sex anreis Rhenanis venit. Verum inter exsiccandum & preparandum, dum in pulvillam redigitur, tantum ipsi decedit, ut ad nos Francofurdam, allatum, libre unius pondus triginta aut quadraginta plus minus anreis veneat. Granum autem ipsum, singulis radicibus singulum adnascens, lentis magnitudinem non excedit. Hæc descriptio sane multa obscura & quædam a veritate aliena complectitur.*

(b) Exercit. 325. §. 13.

Plantagini (c), J. C. Scaliger (d) Pimpinellæ, alii aliis, Joachimus Cammerarius vero rectius Polygono Coccifero, Kosmaczek dicto, tribuunt. (e)

Sæculo subsequente XVII. varii Botanici aliique Scriptores ejus meminerunt: scilicet, uterque Bauhinus (f), Simon Pauli (g), Adalbertus Tytkowski (h), & alii plures, quos omnes fere collegit Rev. P. Gabriel Rzaczynski S. J. in sua Historia Naturali Poloniæ (i). Quæ Georgius Segeus quoque (k) & Martinus Bernardus a Bernitz (l) de Polygono Coccifero Polonico, ejus Cocco, modo colligendi, præparandi & usu in arte Medica ut & Tinctoria habent, quæ legantur, digna sane sunt. Sed vera hujus Cocci generatio & Natura ipsis ignota fuit & post tot observationes & relationes, in Democriti quasi latuit puteo.

Hanc ob rem ego a plurimis jam annis Coccum hoc diligentè observavi & oculo tam nudo, quam armato examinavi, idque diversis plane temporibus & annis; ubi pedetentim non sine magna animi delectatione naturam & generationem ejus inspicere intimius & detegere mihi contigit; cujus vero publicationem hætenus distuli, ut observationes repetendi & sententiam meam magis confirmandi suppeteret occasio.

B

Interim

(c) Loc. jam jam citato.

(d) Loc. cit.

(e) Epitome de Plantis p. 69 r. Quamvis Kosmaczek, secundum Syrenium in Herbario Polonico & Cnapium, Pilosellam, non Pylogonum denotet.

(f) Casp. Bauhinus in Pinace Plantarum L. VII. Sect. V. p. 281. & Joann. Bauhinus in Historia Plant. T. 3 p. 378.

(g) Quadripart. Botanic. p. 113. & seq.

(h) Physic. Curios. Part. 3. Sect. 10.

(i) Tract. II. Sect. 3. p. 95. & seq.

(k) Miscellan. Curios. Academ. Natur. Curios. Dec. I. Ann. I. Observ. 8.

(l) Miscellan. Curios. Academ. Nat. C. D. I. Ann. 3. Obs. 104.

Interim Ao. 1724. Doctissimus Joannes Leonardus Frischius, Vir alias in inquisitione Insectorum curiosissimus & diligentissimus, in utilisimo Opere vernaculo, *Descriptio variorum Insectorum Germaniae* dicto, Parte V. in hoc quoque Coccum radicum incidit, utpote etiam in Marchia reperit; quod minus feliciter tamen delineavit Tab. II. & descripsit p. 6. & seq. Ubi quæ de generatione ejus & metamorphosi in insectum alatum sive muscam, ut ante ipsum jam dudum Cornarius, Chemnitius & alii docuerunt, tradit, videre licet.

Fateor me ante plures jam annos ejusdem fuisse sententiæ; donec a biennio ex accuratis & repetitis observationibus, adhibita semper in subsidium lente optica, veriora edoctus, longe aliam hujus Insecti generationem & metamorphosin (quod pace Doctissimi Viri supra laudati dixerim, cujus alias studium & diligentiam in hac parte Naturalis Historiæ, si modo icones aliquantulum nitidiores forent, laudo & magni facio, utque eo in stadio, quod inceptit, feliciter pergat ex animo precor,) reperi, uti ex mox dicendis patebit & Dn. Frischius si mea methodo observationes, animo a præjudiciis vacuo, repetere voluerit, ipse experietur.

Non autem jam ab ovo, quod ajunt, sed ab ipso Cocco utpote magis noto & obvio exordiar; prouti a medio Junii ad medium circiter sequentis mensis Julii in *Polonia* non tantum, sed & copiosissime in *Palatinatu Kioviensi*, qui est pars *Ucrainæ*, circa Oppida *Cudnow, Piatka, Stobdyszcz, Berdiczow* & in aliis locis *Kioviensi* urbi vicinis, ut me *Rev. P. G. Rzaczynski, S. J.* edocuit, reperitur; nec non in aliis locis, *Ucrainæ & Podolice* desertis inprimis & arenosis, ut & *Volhæniæ & Lituaniæ*. In *Masovia* pariter observatur propè *Warsaviam* copiose, teste Martino Bernardo a Bernitz & nuperrime Excell. Erndtelio in Viridario *Warsaviensi, Warsaviæ* Physice illustratæ annexo. Præterea

terea in *Borussia* prope *Thorunium*, observante *Segero*, & *Gedanim* ex nostra observatione; ut & in aliis *Germania* terris, ut *Pomerania*, *Marchia*, *Dneatibus Megapolitano* & *Brunsvicensi* & forte quam plurimis aliis, frequens est.

Invenitur autem ad radices *Polygoni Cocciferi*, *Polonis Kosmacek*, *Casp. Bauhini*, quod me iudice non differt a *Polygono Germanico, incano, flore majori, perenni*; *Raji*, & *Celeb. Tournefortio* secundum Methodum suam *Alchymilla gramineo folio, majore flore*, (m) dicitur, cujus accuratam Iconem una cum *Coccis* ipsi adhærentibus Fig. I. L. B. exhibemus. An vero in aliis deprehendatur plantis, ut nonnulli voluerunt, quos inter nuperime adhuc ex relatione testatur laudatus P. Gabr. *Rzaczynski*, S. J. radicibus quatuor diversarum Plantarum a *Rusis Ponicznik, Piatyversica, Smotka* & *Kakutika* denominatarum in *Kiovienfi* Palatinatu adhærescere; ego quidem non plane negare audeo, hoc saltem monens, nec a *Martino Bernardo* a *Bernitz* prope *Warsaviam*, nec a me in vicinia *Gedani*, studio licet quæsitum, in nulla alia planta, præterquam in hoc *Polygono* (si unam & alteram plantulam *Polygoni minoris polycarpi*, uno & altero *Cocco* obstitam, quam anno proxime elapso in vicinia alterius *Polygoni Cocciferi* inveni, excipiam) fuisse repertam. Neque tamen in omnibus plantis hujus *Polygoni Cocciferi* *Cocccum* reperitur, sed in quam plurimis, ceteris eodem destitutis; neque ubique, sed tantum in solo arenoso & sicco. Ego id copiose nascens observavi in terris arenosis *Monasterio Olivienfi* subjectis, incultis partim, partim ad agrorum & viarum margines, in planitie inprimis illa, quæ non longe distat a mari, nec non in diversis locis montanis *Civitati Gedanenfi* adjacentibus.

Cum jam dictum *Polygonum* planta sit *Botanicis* satis nota,

B 2

ta,

(m) *Instit. Rei Herb.* p. 508.

ta, nolō in eo describendo tempus terere, præprimis cum mea figura id quam accuratissime exprimat. Moneo tantum, ut probe distingvatur a *Polygono minori polycarpo*, Tabernaemont: five *Polygono Gormanico Knavel*, quæ est *Alchymilla supina gramineo folio, minore flore*; Tournef. (*) Planta annua cauliculis numerosis, supinis, foliis rarioribus, magisque viridantibus, flosculis copiosis minoribus, viridibus fere, segmentis acutioribus; Cocciferum vero est Planta biennis, secundo scilicet anno flores ferens & semina, caulibus plerumque non adeo numerosis (quamvis aliquando robustior planta viginti & plures emittat) sed firmioribus magisque erectis, foliis frequentioribus, magis incanis, flosculis altero tanto majoribus, in medio albis, segmentis obtusioribus præditis.

Est vero Coccum hoc granum sphaericum, diversæ magnitudinis, a seminis Papaveris scilicet ad Piperis albi magnitudinem accedentis, læve, coloris purpureo violacei, instar prunorum Hungaricorum & nitentis, constans cuticula tenui, succum sanguineum includente. Reperitur nunc solitarium, nunc, quod frequentius, plura simul, ad usque quadraginta aliquando in una planta; adhærens radicibus supra dicti Polygoni sub arena, ad digiti transversi usque profunditatem, ut & sæpe supra terram radicis capiti & infirmis ramulis, humo incumbentibus, foliola inter arida. Dimidia fere parte & sæpe majori tegitur crusta quadam scabra, nigro fusca, interne lævi, quæ Coccum eecipit, ut cupula glandem quercinum, idque cortici Polygoni firmiter quasi agglutinat, ita ut læsio in cortice observari haud possit, neque in Cocco vestigium, quo median-te adhæserit cupulæ.

Hoc Coccum a villanis circa festum St. Joannis Baptistæ collectum & in patellis fictilibus, adhibito igne lente exsiccatum,

(*) Inffit. R. Herb. p. 503.

tum, pingvedine quadam quasi scatens & materiæ rubræ tingentis parum continens, odorem fundit penetrantissimum haud ingratum urinosum quamvis, multi Salis volatilis in eo latentis testem.

Quondam in magna quantitate ex Polonia Gedanum & in alias regiones transportatum fuit, ita ut sub Rege Sigismundo III. pro eo vectigal a mercatoribus persolutum testetur Constitutio in Comitibus Generalibus Regni, Ai. 1601 (*); nunc vero nescio quo fato a Polonis neglectum, non nisi parcissime a Judæis & quidem potissimum curiositatis gratia ad nos defertur.

Ut experirer quid ex his Coccis fiat, plurima collecta Mensibus Junio & Julio adhaerentia partim Polygono, partim vero ab eo soluta immisi vitris, ita tamen, ut liber aëri pateret ingressus, & radiis exposui solaribus. Tumque circa solstitium æstivum & diebus sequentibus adusque 24. Julii circiter, successive ex quovis Cocco excludebatur Vermis, magnitudinis, ratione Cocci diversæ, cujus semper rationem habebat, hexapus, decem gaudens intersectionibus, cujus anterior pars capitis vicem gerens & duabus præditum antennis brevibus & carnosis, nullum nec oris, nec oculorum, ne oculo quidem armato offerebat vestigium; in tergo duos secundum longitudinem monstrabat sulcos, qui pro vario animalculi motu, nunc magis, nunc minus evadebant apparentes. Inferne pedibus instructus erat sex, utrinque scilicet tribus, ungviculis munitis totidem, qui in pare primo robustiores erant, & nigrican-

B 3

(*) Nimirum in *Instructione exigendi Telonei novi sinitimi, tam in majori, quam minori Polonia. Dat. Warsavie d. 13. Martii Ai. 1601.* inter Merces, a quibus Novum vectigal exigendum indicitur, recensetur & Czirwiec, quod cum Czerwiec idem esse contendit laudatus P. Rzeczyński,

gricantes. Totus Vermis coloris obsolete purpurei & infuper pilis raris ex fusco grifeis præditus.

Hunc & quidem primæ magnitudinis oculo nudo visum exhibet *fig. 11.* eundem vero microscopio auctum pronum *fig. 12.* & supinum *fig. 13.* Pro vario corporis motu, nunc longior, nunc contractior crassiorq; apparebat, immo immotus quæsi in globum convolvebatur, quem situm quoq; in Cocco ante exclusionem habebat, *Vid. fig. 14.* quam *fig. 15.* etiam magnitudine auctam exhibet. Maximus, ut observavi, tres lineas longitudine, duas latitudine & unam crassitie assequebatur; minimus vero unicam circiter lineam longus & parum supra dimidiam latus erat. Hi vermes circa meridiem radiis imprimis solaribus expositi moventur prorepuntque tacti vero, ut & circa vesperam, vel cælo nebuloso & frigido existente, immoti & contracti jacent, ut supra dictum est.

Cælo calidiore prorumpunt & latibula quærere videntur, ni vitro coërceantur, alimentorum autem aliquid assumere, vel excrementa deponere & augeri, vel sexu differre, aut alterum cum altero coire, observare haud potui.

Ejusmodi vitam vivunt hi vermes, aëre & calore exceptis, nihil indigentes, per dies decem, quatuordecim & ultra. Tum nonnihil contracti se dant quieti, inquieti brevi antea & se mire contorquentes atque purpuræ instar rubentes, brevi post plurimi, quasi situ obducti, candidissima lanugine instar Gossypii, sed longe subtiliori, undique per corporis poros transudante & efflorescente, tecti, figuram nunc sphericam, nunc irregularem & elegantem aliquando acquirunt; *Vid. fig. 17.* magnitudine auctum *fig. 18.* una cum ovis *fig. 19.* exhibet, subinde parte quadam Vermis lanugine vacua, quibusdam quoque absque lanugine remanentibus & morientibus.

Est vero lanugo hæc tantæ subtilitatis, ut vel lenissime digitis tractata, mox in pulverem ferme inpalpabilem fatiscat occlusque fugiat.

Et

Et hæc sane jucunda coloris purpurei in niveum metamorphosis egregium dicti illius Jesaiaë l. 18. (*si peccata vestra fuerunt ut Coccus, nive redduntur albidiora; si rubent instar purpure, sicut nativa lana fiunt*) præbere Emblema & Symbolum, quis non videt.

In hoc statu Vermes remanent per dies quinque, octo pluresve, quibus elapsis singuli ova emittunt, numero quinquaginta, centum, immo aliquando plura, partim chartæ, cui impositi, incumbentia, partim vero lanugini intricata; Vid. fig. 2. eadem ova magnitudine aucta monstrat fig. 3. & 19.

Anni præteriti vigesima Julii ejusmodi Vermem lanugini undique tectum ope microscopii, ut sæpius antea examinavi, ubi in lanugine ultra quinquaginta ovula recenter exclusa deprehendi. In meditullio lanuginis ipse Vermis latebat contractus & flaccidus, nulla plane vitæ signa edens. Compressus digitis in parte postica monstrabat foraminulum rotundum, per quod sanguis prodibat & vermis procul dubio antea ova pepererat; in sanguine dicto modo expresso ultra viginti ovula adhuc, ceteris figura & magnitudine paria, numerabam, necdum parta. Præterea nulla viscera in verme distincte observare porui, dum expresso sanguine cum ovulis, præter exuvias vermiculi, nihil remanere videbatur.

Ova jamjam memorata nudo oculo nonnisi puncta apparent oblonga & rubicunda; lente vero armato, magnitudine & figura ovorum formicarum vulgo dictorum, fere pellucida, rubicundi coloris cum nitore, adeo tenera, ut vel leniter tacta, vel compressa diffileant & contentum sanguineum laticem dilutum effundant. Subinde alterum alteri in linea recta adheret. Recenter parta pulvisculo, instar Cyprii, albo, conspersa spectantur, a lanugine ambienti supra descripta oriundo.

Ex his ovis radiis solaribus expositis circa festum Sti. Bartholomæi i. e. 24. Augusti, ubi Sol signum Virginis ingreditur &

& subsequētib; diebus, Vermiculi excluduntur, ex singulis finguli, ovulorum suorum magnitudinem circiter habentes, hincque non nisi ut puncta pariter oblonga & rubicunda, sed opaca & sese moventia apparentes. *Vid. fig. 4.* Lente vero optica in subsidium vocata, Vermiculi spectantur purpurei, aliquot infectionibus distincti, hexapodes, pedibus postremis longioribus, capitulo duabus antennis prædito, alvo vero seu podice duabus subtilissimis setis griseis, instar pilorum ornato, quæ non nisi in Vermiculo chartæ nigræ imposito apparent. *Vid. fig. 6.* Primis post exclusionem diebus, setis hæc ovorum exuvia sive reliquiæ albescentes adhærere & ab animalculo circumferri solent. *Vid. fig. 5.*

Hi vermiculi in vitro servati initio satis celeriter propunt, dein vero torpere incipiunt, aëre inprimis frigidiore existente, Solis radiis vero redeuntibus, redit motus, sed tardior; donec elapsis quatuor circiter septimanis, nullus plane motus, seu vitæ indicium in iis detegi possit, quod nutrimenti defectui adscribendum reor.

Eousque Cocci metamorphosin in Museo oculis examinavi & expertus sum, nunc quæstio remanet quid porro cum hæc vermiculis contingat ruri & qua ratione in nova abeant Cocca, sive grana spherica, quod sequentem in modum fieri non sine ratione, immo multum probabiliter conjector, donec ulterior experientia, vel conjecturæ huic meæ adjecerit calculum, vel certiora edocuerit.

Nimirum reputo I. hos vermiculos *fig. 4, 5, 6.* ex ovis *fig. 2, 3.* prodeuntes sexu nequaquam differre, quemadmodum nec illi qui ex Cocco llicis, testibus Garidello & Cestono & ex Cimicibus Aurantiorum, ut idem Cestonus & Vallisnerius testantur: II. Eos per aliquot tempus in campis divagari & nutrirī; donec III. se affigant radicibus & ramulis Polygoni Cociferi *fig. 1.* junioris, ubi sensim motu locali & sensu destituti, quo-

quocunq; demum modo inbibunt nutricium succum ex eodem Polygono , sensimq; IV. transmutantur in Cocca *fig. 7. 8. 9. 10.* strictè dicta, sive vesiculas sanguineo succo repletas, qualia Junio mense spectantur; calyce *fig. 7. 8.* supra memorato procul dubio ex exuviis vermiculi cum succo terreo mixtis orto. In hoc statu remanent, donec justam maturitatem adepti; tunc V. circa solstitium æstivum ex singulis Coccis singuli prodeunt vermes *fig. 11. 12. 13. 14. 15.* supra descripti, sexu non distincti, quorum unicum officium esse videtur, ut in se ipsis ova & generent & fœcundent & fœcundata pariant; remanentibus exuviis *fig. 16.* expressis. Et hi vermes, qui perfectionis culmen in suo genere assecuti videntur & cum Cocco Americano tantam habent similitudinem, imprimis ubi se quieti dare incipiunt ovisq; repleti sunt, hoc ipso tempore pauxillo aceti conspersi, lentissimo igne in fictili vase exsiccandi & in loco sicco pro usu tam Tinctorio, quam Medico asservandi sunt, quia in iis materia tingens & copiosior & excellentior reperitur, quam in Coccis illis vulgo ex Polonia asportari solitis. VI. Ova *fig. 2. 3.* eduntur postquam vermes se quieti tradiderunt & lanugine tecti sunt, *fig. 17. 18.* quod fit circiter quatuor hebdomadis elapsis post exclusionem, Sole scilicet signum Leonis salutante. Non autem adhærent vermi, vel ab eo involvuntur, sed vel lanugini ambienti adhærentia, vel in vicinia dispersa reperiuntur: *fig. 19.* Ex quibus post præteritas iterum quatuor hebdomadas Sole Virginem adeunte, denuo excluduntur caloris ope Vermiculi No. I. descripti, quorum officium esse videtur, ut sibi quærant nutrimentum & locum, ad subeundam metamorphosin in nova Cocca.

Aliquando inter Cocca cum Polygono collecta & vitro inclusa parvulæ quædam observantur muscæ, corpore pedibusque sex nigricantibus, capite binis antennis instructo, alis totidem albis & pellucidis in externo margine macula oblonga coccinea notatis, podice fetis subtilissimis aliquot cinereis, radiatim positis, longitudine muscæ corpus superantibus ornato.

C

Hæc

Hæc brevioris ævi est, vix enim diem unum vel alterum supervivit. *Vid. fig. a.* quæ eam naturali paulo majorem & *fig. b.* quæ microscopio multum auctam refert. Et hæc est Musca, quæ plurimis, qui Cocci mentionem fecerunt, imposuit, ut crederent eam ex Cocci verme supra descripto, metamorphosi multis Insectis familiari transformari; quorum vestigia secutus est Frischius supra laudatus. Immo me analogia quædam in metamorphosi Muscarum & Vesparum Ichnemonum obvia seductum in eodem per aliquot tempus errore versatum fuisse lubens fateor, ipsumque Coccum, ex ovis ab hac Musca ad radices Polygoni depositis, Gallarum instar, ut Comes Marfilii de Ilicis Cocco statuit, crescere, putasse; quamvis captu mihi semper fuit difficile, quæ ratione ex verme majusculo Musca adeo exigua & subtilis formaretur. Donec paucis ab hinc annis summa ἀρχιβασις, in naturam horum vermium inquirens, in lanugine quæ tegebantur, minuta quædam corpuscula rubicunda detegerem, quæ pro squamulis a verme relictis initio habebam, mox vero microscopio instructus pro veris & genuinis ovulis agnoscebam, ex quibus postmodum quam sapientissime, jucundo mihi sane spectaculo vermiculos excludi vivos vidi, ut supra explicui.

Muscam vero descriptam suam conjector originem debere vermiculo cuidam qui Julio & Augusto Mensibus aliquando etiam inter Cocca reperitur, cum iis vero nullam habet affinitatem. Oculo nudo visus hic vermiculus, punctum refert oblongum celerrime prorepens ut *fig. c.* exhibet; armato vero *fig. d.* vermis apparet longo & angusto corpore, aliquot infectionibus distincto, postica parte acuminate, sex pedibus & in capite duabus armatus antennis, coloris nunc pallidi, nunc rubri obscurioris. Hujus generis aliquot in vitro conservavi, ultra quatuordecim dies sine alimento vegetos, qui vero ante transformationem decedebant, nutrimenti ut autumo defectu.

Atque

Atque hac ratione cum nostro Cocco similis error natus est, qui cum Cocco llicis: dum Illustriss. Marfillius Vermiculos ex Cocco natos in muscas transformari putavit; eas vero tales non esse, sed muscas esse Insecta sui generis, in Coccis tantum ab ovis ibidem depositis generata, uti Vespa Ichneumonones sæpe in Erucis, ex Nissolio, Garidello & Cestono supra annotavi. Immo nullus dubito Insectum illud alatum, sive parvum ut vocant papilionem, quem super Coccum Americanum nonnuquam volitare testantur Hispani (n) pariter sui generis Insectum a Cocco diversum esse.

Ex omnibus iis, quæ hactenus dicta sunt Coronidis loco concludo:

- I. Coccum ex llice, esse Insectum alis destitutum, hexapus, sexu, prout apparet, non distinctum, quod brevi llicis se affigens cortici, motu locali & sensu destitutum, sub specie grani sphericæ, Vegetabilium indolem induere videtur, mole augetur & semina, sive ova in sinu suo perficit fecunda, ex quibus ope caloris solaris excluduntur Insecta, priori plane similia.
- II. Coccum Radicum vero esse Insectum alis destitutum, hexapus sexu prouti apparet non distinctum, quod dein vero Polygoni supra dicti summis radicibus se affigens, motu locali & sensu privatum, sub specie grani sphericæ, Vegetabilium indolem acquirere videtur, & mole augetur; ex quo post determinatum tempus iterum excluditur vermis a priori diversus, quamvis eidem multis proprietatibus similis, qui neque nutritur, neque augetur, nec sexu diversus apparet, ova tamen in se ipso

C 2

perficit

(n) Vid. *l'Histoire Naturelle de la Couchenille, par Mr. de Ruescher*
p. 21.

perficit fœcunda & post determinatum tempus lanugine tegitur iterumque motu locali destitutus contrahitur & femina seu ova expellit; ex quibus post aliud iterum determinatum tempus ope caloris solaris, vermiculi excluduntur primo sane similes. Coccum nostrum Radicum igitur a Cocco ex llice in hoc tantum potissimum differt, quod nostrum duplicem subeat metamorphosin, dum vermiculus ex ovo exclusus, nutriendus, abeat in Coccum stricte dictum, ex Cocco vero prodeat vermis alius in statu perfectionis non indigens alimento, cujus officium est ova perficere & parere, quibus peractis moritur. Coccum ex llice vero fit ex vermiculo, qui præterea nullam patitur metamorphosin, sed sub specie Cocci, sive grani parit ova, eademque in suo sinu excludit, dum ipse moritur. Ast Americanum propius longe ad nostrum radicem accedere colligo, inprimis si illud *fig. A. B. C.* cum verme, qui ex Nostro Cocco excluditur, & *fig. 11. 12. 13. 14. & 15.* exprimitur, conferatur; consulendo simul explicationem figurarum annexam. Quod vero Americani generatio, nec dum adeo clare innotuerit, Hispanorum in America degentium minori in rebus physicis curiositati adscribendum esse reor.

Hæcque sufficiant de Cocci nostri Radicum natura, generatione & metamorphosi; specialia de Examine ejus Chemico, ut & Usu Medico & Tinctorio alii tempori reservantur. Colophonis loco circa collectionem & culturam ejus monendum: censura dignos videri Polonos & omnes, qui ejusmodi thesaurum, quem benigna nobis natura largitur, negligimus atque ex disitis terris, non sine magno vitæ discrimine multisque laboribus & impensis res tales petimus, qua-

quales quotidie pedibus calcamus & vix aspectu, multo minus curiositate nostra & cura dignas judicamus. Sed ita proh dolor cum hominibus comparatum est, ut propria bona despiciant, e longinquis terris vero petita, licet aliquando deteriora suspiciant & extollant. Sed o nimium felices, si bona nostra nossemus!

Exemplo sit Coccum, de quo agimus: Quantus enim ex diligenti cultura & abundanti collectione non redundaret fructus, terrarum Cocci feracium possessoribus reditusque eorum auferentur annui, ut Vectigalia publico inde persolvenda nunc taceam. Neque est quod aliquis pejorem Cocci nostri conditionem præ eo ex Illice & altero Americano nobis objiciat; neque quantitatem ejus modicam adeo & vix consideratione dignam. Nam quantum ad prius nostrum Coccum memoratis, si modo convenienti colligatur tempore & rite ac cum judicio tractetur, neque quod ad virtutes Medicas, uti Martinus Bernardus a Bernitz (o) expertus docet, neque quod ad illas, quas in Arte Tinctoria præbet, ut plures testantur, ullo modo cedere crediderim. Quod posterius vero concernit, considerandum, copiam hujus Cocci non adeo modicam esse, cum Scriptores in campis desertis Ukrainæ & in specie in Kioviensi Palatinatu nec non in Podolia admodum copiose nasci testentur. Immo quis dubitat subditorum diligentia & labore, imprimis si ipsis certa hujus Cocci quantitas, Dominis suis annui tributi loco exhibenda injungeretur, quem admodum olim Monasteriis in Germania illam fuisse consuetudinem, supra annotavimus, ipsa adeo necessitate animatis, culturam & collectionem sensim sensimque promotam iri. Labor enim & industria hic requiruntur. Quemadmodum

C 3

dum

(o) Miscellan. Curios. Acad. Nar. Cur. D. 1. Ann. 3. Obs. 104.

dum enim Coccum Americanum, quod sane ut supra docuimus, cum hoc nostro magnam habet affinitatem ab Hispanis in Mexiocano Regno, magna sollicitudine coli & colligi ex relationibus & Historiis constat, unde tanta ejus suppetit copia, ut inde non contemnendus thesaurus quotannis in Europam transfundatur; ita quoque vix restat dubium, idem cum Cocco nostro fieri posse; imprimis si ad rusticorum subditorumque industriam & laborem, Instructio accederet Viri cujusdam in rebus Physicis probe versati.

TANTUM.

Expli.

Explicatio Figurarum coloribus suis nativis pictarum.

- Fig. 1. Polygonum Cocciferum, Polonicum; cum adherentibus Coccis majoribus, minoribusque.
2. Ova ex quibus Vermiculi excluduntur, qui deinde in Cocca abeunt.
3. Eadem microscopio visa.
4. Vermiculi ex modo memoratis ovis exclusi.
5. Horum unus cum exuviis adhuc adherentibus, lentis ope magnitudine auctus.
6. Idem depositis jam exuviis.
7. Coccum cum calyce.
8. Idem magnitudine auctum.
9. Coccum a calyce liberatum.
10. Idem magnitudine auctum.
11. Vermis secundi ordinis ex Cocco exclusus.
12. Idem magnitudine auctus.
13. Idem supinus.
14. Idem prouti contractus apparet a tergo conspicuus, naturali dimensione.
15. Idem magnitudine auctus.
16. Exuvie Cocci post vermem exclusum.
17. Vermis lanugine tectus candidissima.
18. Idem magnitudine auctus.
19. Idem lanugine magis afflorescente & diffusa, cum ovis, quæ fig. 3. exhibet, apparentibus, pariter magnitudine auctus.
- a. Musca exigua, quæ subinde inter Cocca & circa Polygonum Cocciferum reperitur, naturali paulo major.
- b. Eadem microscopio, quo ceteræ figure, visa. Hæc suam a Cocco non ducit originem, ut multi putarunt, sed ab alio verme & quidem ut ego opinor a
- c. expressis vermiculis.
- d. Horum unus lentis ope auctus optica.

Tres

Tres figuræ sequentes desumptæ sunt ex Melchioris de Ruuscher Tractatulo de Cochenilla supra citato, ad demonstrandum quam proxime accedat dicta Cochenilla, sive Coccum Americanum ad Coccum nostrum radicum.

- A. Cochenilla aceto macerata, nudo oculo visa, supina. Conferatur cum meis fig. 11. & 14.
- B. Eadem microscopio visa, ubi quinque crurum reliquia cum sexto adhuc integro spectantur, conferenda cum fig. 13.
- C. Eadem a tergo pariter lentis ope visa, conferenda cum fig. 12. & 15.

Ego quoque in macerata Cochenilla sive Cocco Americano omnia ita inveni, ut figuræ jam memoratæ indicant, excepto crure, quod integrum necdum mihi deprehendere, uti Dno. de Ruuscher, contigit; nec mirum cum crura partim exsiccatione partim detritione facile pereant: Quemadmodum etiam in vermibus ex Cocco radicum nostro, exsiccatis & postmodum maceratis, cruribus ne vix quidem conspicuis, observatur. Præterea & pili in vermibus ex Cocco radicum modo dicto maceratis non apparent; unde haud inepte colligi potest, eosdem etiam in Cocci Americani vermibus viventibus reperiri, exsiccatione vero evanescere.

Denique & hoc notatu dignissimum est Cochenillam illam Americanam maceratam, repletam esse magna ovorum, ovis illis Cocci radicum fig. 2. & 3. depictis magnitudine & figura simillimorum copia: prouti microscopium ad oculum demonstrat.

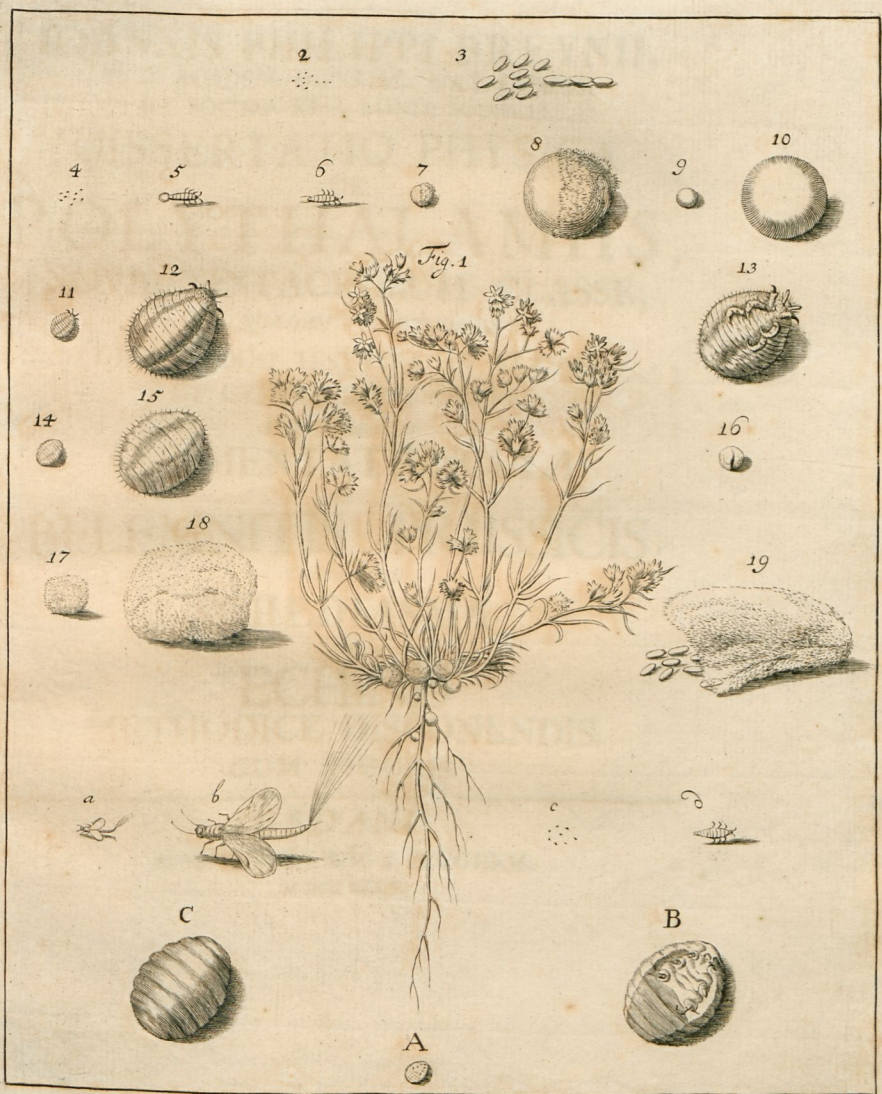
Hæc omnia si probe mecum perpendo, vix me continere possum, quin credam, Coccum nostrum idem esse cum Americano Insectum, patria tantummodo & nutrimento diversum, vel ad minimum parum inter se differre.

Bot. Boje. sc.

Pet. Bg. sc.

IOANNIS PHILIPPI BREYNI
M. D. ACADEM. IMPERIAL. NAT. GEROS.
ET SOCIET. REG. LOND. SODALIS.

DISSERTATIO PHYSICA

DE

POLYTHALAMIS

NOVA TESTACULUM CLASSE

QUEDAM IN CLASSE

DR. M. D. DO. TESTACEA IN CLASSE
ET GENERE DISTRIBUENDI

INCL. AUCTORIS

COMMENTATIUNCULA

BELEMNITIS PRUSSICIS

NOTITIA

SCHEDIASMA

DE

ECHINIS

METHODICE DISPONENDIS

CUM FIGURIS

GEDANI

ANNO DOMINI MDCCLXXXII
IN DOD. XXXII

La 3339

40

ULB Halle
005 399 076

3

JOANNIS PHILIPPI BREYNIJ,
M. D. ACADEM. IMPERIAL. NAT. CURIOS.
ET SOCIET. REG. LOND. SODALIS,

HISTORIA NATURALIS
**COCCI RADICUM
TINCTORII,**

*QUOD POLONICUM VULGO
AUDIT;*

PRÆMISSIS QVIBUSDAM COCCUM
IN GENERE ET IN SPECIE COCCUM EX ILICE,
QVOD GRANA KERMES ET ALTERUM AMERICA-
NUM, QVOD COCHINILLA HISPANIS
DICITUR SPECTANTIBUS.

CUM FIGURIS COLORIBUS NATIVIS PICTIS.

GEDANI,

SUMTIBUS AUCTORIS.

PROSTANT APUD CORNELIUM A BEUGHEM.
M DCC XXXI.

d opera-
lid ma-

